

Network for assisting
Work and street children

شبکه یاری کودکان کار و خیابان

خبرنامه شبکه یاری کودکان
کار و خیابان

شماره ۱۳ / نیمه دوم سال ۱۳۸۹

شبکه یاری کودکان کاروخیابان

نیمه دوم سال ۱۳۸۹

۳ سرمقاله : سال نو و بهار برکودکان مبارک بار.....
۴ شعر : مدرسه عشق
۷ نشست : هم‌اندیشی شبکه یاری کودکان کار وخیابان
۱۲ بیانیه : بیانیه شبکه یاری کودکان کاروخیابان بمناسبت روزجهانی کودک
۱۶ خبر : گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس
۱۸ خبر : گزارش رئیس سازمان مشاوره و روانشناسی کشور.....
۱۹ موضوع تقاضای مجوز از وزارت کشور و طولانی بودن زمان ثبت آن
۲۱ معرفی کتاب : مجموعه کتاب‌های کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان
۲۲ بررسی : بررسی نیازهای سازمان‌های عضو شبکه یاری کودکان کارو خیابان
۲۴ گزارش : خلاصه گزارش سازمان ملل متحد در زمینه خشونت با کودکان
۲۸ گزارش : برگزاری مراسم ۲۰ آبان/۱۹ نوامبرموسسه زنان و کودکان رهیاب
۳۱ پیشنهادات و اظهارنظرهای انجمن‌های عضو شبکه یاری کودکان کار و خیابان
۳۲ آشنایی با انجمن‌های عضو شبکه یاری کودکان کار وخیابان
۴۰ اخبار انجمن‌های عضو شبکه یاری کودکان کار و خیابان
۴۴ خلاصه گزارش فعالیت‌های شبکه یاری کودکان کار و خیابان

مسئول خبرنامه : فاطمه قاسم‌زاده - انجمن پویا

چاپ و صحافی : چاپ پردیس دانش

همکاران این شماره: انجمن پویا، انجمن حامیان کودکان کاروخیابان،

جمعیت جوانان هزاره سوم، موسسه زنان و

کودکان رهیاب، انجمن یاری کودکان در

معرض خطر

حروف نگارو صفحه آرا: ربابه کمائی

« سال نو و بهار بر همه کودکان مبارک باد»
« سال نو و بهار بر کودکان پرتلاش کار، مبارک باد»

بهارا گرامی می‌داریم که طلیعه سرسبزی و بیداری است و کودکان را که بهاراند.

دیرزمانی است که زمین، جایگاه مشترک زندگی همه انسان‌ها، پیوسته و آرام می‌گردد و با گردش پررمز خود، تغییرات شگرف طبیعت را به تصویر می‌کشد: بهار، تابستان، پاییز و زمستان. هر فصل با ویژگی‌های خود، مفهوم تغییر، استمرار و پایداری را که جلوه‌های اصلی زندگی انسان است، در ما بیدار می‌سازد و ضرورت آگاهی ما را نسبت به این مفاهیم و کاربرد آن‌ها را در زندگی ما نشان می‌دهد.

تغییر، استمرار و پایداری آموزه‌هایی است که ما هر سال از مادر خود، زمین، یاد می‌گیریم و باید آنها را به کار ببریم. مادری که در بسیاری از موارد نسبت به آن ناسپاسی کرده‌ایم و سلامت و بقای آن را با اقدامات آسیب‌زای خود، به خطر انداخته‌ایم.

اینک زمستان با همه زیبایی‌ها و دشواری‌هایش پایان می‌یابد و بهار با تمام زیبایی‌ها و طراوتش، آرام آرام از راه می‌رسد.

یکسال دیگر از فعالیت شبکه یاری‌کودکان کاروخیابان گذشت و مهمتر از آن یکسال دیگر کودکان کار هم‌چنان به اجبار، به کارهای دشوار خود پرداختند.

فعالیت‌های شبکه یاری در سال گذشته، با همه مشکلات رویارو، ادامه داشت اما به علت همین دشواری‌ها، انتظارات ما برآورده نشد. با این حال، این باور در همه ما وجود دارد که در هر شرایطی نباید کار را به ویژه کار مرتبط با کودکانی که در شرایط سختی به سر می‌برند، پایان داد.

ما این تداوم و پایداری را از طبیعت آموخته‌ایم و امیدواریم که موفق
به ایجاد تغییرات مناسب در زندگی خود و به ویژه کودکان پرتلاش کار
شویم. کودکان سزاوار کودکی، شادی، آموزش و زندگی شایسته‌ای
هستند که حق آنان است. به آنان در تحقق این حق، یاری رسانیم.

فاطمه قاسم‌زاده

انجمن پویا

مدرسه عشق

درمجالى كه برايم باقى ست
باز همراه شما مدرسه‌اى مى‌سازيم
كه در آن همواره اول صبح
به زباني ساده
مهر تدریس کنند
و بگویند خدا
خالق زیبایی
و سراینده عشق
آفریننده ماست
مهربانیست كه ما را به نكویی
دانایی
زیبایی
و به خود مى‌خواند
جنتى دارد نزدیک، زیبا و بزرگ
دوزخى دارد - به گمانم -
كوچك و بعید
در پی سودا نیست
كه ببخشد ما را
و بفهماندمان
ترس ما بیرون از دایره رحمت اوست
در مجالى كه برايم باقى ست

باز همراه شما مدرسه‌ای می‌سازیم
که خرد را با عشق
علم را با احساس
و ریاضی با شعر
دین را با عرفان
همه را با تشویق تدریس کنند
لای انگشت کسی
قلمی نگذارند
و نخوانند کسی را حیوان
و نگویند کسی را کودن
و معلم هر روز
روح را حاضر و غایب بکند
و به جز ایمانش
هیچ کس چیزی را حفظ نباید بکند
مغزها پر نشود چون انبار
قلب خالی نشود از احساس
درس‌هایی بدهند
که بجای مغز، دل‌ها را تسخیر کند
از کتاب تاریخ
جنگ را بردارند
در کلاس انشاء
هر کسی حرف دلش را بزند
«غیرممکن» را از خاطره‌ها محو کنند
تا، کسی بعد از این
باز همواره نگوید: «هرگز»
و به آسانی هم‌رنگ جماعت نشود
رنگ نقاشی تکرار شود
رنگ را در پاییز تعلیم دهند
قطره را در باران
موج را در ساحل
زندگی را در رفتن و برگشتن
از قله کوه
و عبادت را خدمت خلق

کار را در، کند
و طبیعت را در جنگل و دشت
مشق شب این باشد
که شبی چندین بار
همه تکرار کنیم:
عدل
آزادی
قانون
شادی...

امتحانی بشود
که بسنجد ما را
تا بفهمد چقدر
عاشق و آگه و آدم شده‌ایم
درمجالى که برایم باقى‌ست
بازهمراه شما مدرسه‌ای می‌سازیم
که در آن آخر وقت
به زبانی ساده
شعر تدریس کنند
و بگویند که تا فردا صبح
خالق عشق نگهدار شما

«مجتبی کاشانی»

از دستاوردهای مهم پیمان‌نامه حقوق کودک،
توجه توأمان به مسئولیت مشترک و لزوم
همکاری دوسویه دولت (به‌عنوان مسئول اداره
جامعه و خانواده) (به‌عنوان مناسب‌ترین محیط
برای رشد و تربیت کودکان) برای فراهم کردن
زمینه رشد و شکوفایی همه جانبه کودکان است.

نشست هم‌اندیشی شبکه یاری کودکان کاروخیابان با موضوع آسیب شناسی کارکودکان به مناسبت روز جهانی کودک در ۱۵ مهر ۱۳۸۹ از ساعت ۳ - ۶ برگزار گردید.

همواره در این روز چون سالیان گذشته تاکید مجددی برپیش‌گیری ورود کودکان به چرخه‌ی کاروبازماندن از تحصیل، درنشست‌ها و جشن‌هایی به این مناسبت که از طرف سازمان‌ها و مراکز دولتی مانند شهرداری‌ها، بهزیستی و همچنین سازمان‌های غیردولتی مانند شبکه‌ی یاری و برخی NGO ها به‌منظور گرامی‌داشت این روز برپا می‌گردد، صورت می‌پذیرد.

روز جهانی کودک، اعضای شبکه یاری را برآن داشت که نشست با موضوع کار کودک با سه محور: سبب‌شناسی، آسیب‌شناسی و راهکارهای آن ترتیب دهند. این نشست با همکاری اداره‌ی آسیب‌های اجتماعی شهرداری منطقه ۳ در خانه‌ی فرهنگ سئول با حضور سازمان‌های غیردولتی و علاقمندان مسائل کودکان برگزار گردید.

در این نشست ابتدا خانم عمویی عضو موسسه رویش نهال جوان گزارشی از فعالیت‌های شبکه ارائه دادند. سپس چند کلیپ کوتاه از فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی عضو شبکه پخش شد و خانم حسینی‌پور مسئول انجمن حمایت از کودکان کار گزارشی سالانه از فعالیت‌های انجمن‌های عضو شبکه یاری ارائه نمودند. سپس نشست باحضور خانم دکتر قاسم‌زاده روان‌شناس و مسئول شبکه یاری، خانم دکتر مروئه وامقی روانپزشک و عضو گروه پژوهشی رفاه اجتماعی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، خانم دکتر دولت‌آبادی روانشناس و استاد بازنشسته دانشگاه علامه طباطبائی و از بنیان‌گذاران انجمن حمایت از حقوق کودک و همچنین از بنیان‌گذاران انجمن روانشناسان ایران آقای دکتر بینازاده پزشک و فعال در حوزه‌ی کودکان آغاز شد. سئوالات اصلی مطرح شده با کارشناسان این سخن‌رانی این بود که اساسا چرا کودکان کار می‌کنند و تاثیرات آن چه پیامدهایی برای

کودکان و خانواده‌های آنها و در نهایت بر جامعه خواهد داشت . یعنی در بخش سبب‌شناسی و آسیب شناسی نظرات خود را بیان نمایند.

در ارتباط با سبب شناسی کار کودکان، خانم دکتر دولت آبادی مهاجرت و جابجایی جمعیت و حاشیه‌نشینی را که در دهه‌های اخیر در کشورمان شکل گرفته است و می‌توان این جمعیت را تازه فقیر شده نامید را بسیار خطرناک دانست. زیرا این کودکان از خانواده‌هایی می‌باشند که در محل زندگی قبلی خود (روستا یا شهرهای کوچک) دارای حداقل زندگی و حرمتی بودند و بخاطر سیاست‌گذاری اشتباه و برنامه‌ریزی نابسامانی که در سطح کلان از سوی دولت روی داده است، آنان را وادار به جابجایی نموده و به قشری کاملاً بی‌هویت و به حاشیه رانده شده در شهرهای بزرگ تبدیل نموده است. این خانواده‌ها با وجود تمایل به تحصیل کودکان خود، از نظر اقتصادی آنقدر سقوط کرده اند که فرزندان خود را از تحصیل بازداشته و به بازار کار می‌فرستند.

از سایر عوامل تاثیرگذار به صورت اختصار می‌توان به نکات زیر اشاره نمود:

عدم برنامه ریزی صحیح دولت در کنترل رشد جمعیت و عدم مشاوره مناسب به خانواده‌های در معرض خطر را در گام نخست می‌توان از مهمترین عوامل تاثیرگذار بر این معضل دانست. خانم دکتر دولت‌آبادی کار ارزان کودکان و محیطی که کودکان کار در آنجا کار می‌کنند را در واقع بازار کار کاذب دانست مانند: فال فروشی و اقلامی که جزء کالاهای ضروری جامعه نیست.

آقای دکتر بینازاده این موضوع را مورد بررسی قرار دادند که درصد سال اخیر مسئله‌ی کودکان کار بازتولید شده است بدین معنی که در گذشته کودکان در زمین‌های کشاورزی مشغول کار بودند ولی رفته رفته با صنعتی شدن ابتدا وارد کارگاه‌های کوچک صنعتی و سپس وارد مشاغل سخت و طاقت‌فرسا شدند و در واقع در حال حاضر کودکان کار نمی‌کنند بلکه در سطحی به تکدی‌گری مشغول‌اند. یکی از راه‌هایی که می‌توان به ترتیبی که اشاره شد یاری رساند این است که

وضعیت اقتصاد معیشتی خانواده را به نحوی حل نمود که مسئله کار کودکان در خانواده‌ها بازتولید نشود. بدین مفهوم که کار کودکان نسل به نسل در این خانواده منتقل نگردد. در واقع والدین این کودکان کار خود کودک کار بوده‌اند و بعد از کارهای مشقت‌بار از کار افتاده می‌شوند و فرزندان‌شان نیز وارد این چرخه می‌شوند. از راه‌حلهایی که می‌توان در این مورد پیشنهاد نمود می‌توان به تاکید بر حقوق زنان و بخصوص حقوق مادران کودکان کار اشاره کرد. کارمادری که بیکار است و خانه نشین جایگزین کار کودکی شود که به دلایلی که قبلاً گفته شد در جامعه در حال کار است.

نقش دولت در این معضل که اکثر سازمان‌های غیردولتی اعتقاد دارند می‌بایستی کن‌فیکون شود که البته تا حد زیادی هم درست است باید از دولت خواسته شود به وظایف خود در این زمینه درست و کامل عمل نماید.

یکی از عوامل تاثیرگذار بر کار کودکان بهره‌گیری جنسی از آنان به‌ویژه در ارتباط با سن کم ازدواج می‌باشد و دیگری صیغه است. همان‌طور که می‌دانید در کشور ما سن ازدواج کمتر از ۱۸ سال است و این امر باعث بهره‌گیری جنسی از کودکان کار می‌شود. اگر توانایی جلوگیری از کار کودکان را نداریم به هر ترتیب باید بتوانیم از بدترین شکل کار کودک که همان بهره‌گیری جنسی است جلوگیری کنیم. باعث تاسف است که دولت در این زمینه ناتوان عمل نموده است.

درمورد سازمان‌های غیردولتی مرتبط می‌توان گفت:

استراتژی این سازمان‌ها به دو شکل است:

۱ - سازمان‌های غیردولتی متاسفانه هنوز نتوانسته‌اند به نحو مطلوبی عمل کنند و در برخی مراکز شاهد یتیم‌پروری هستیم.

۲ - مادران کودکان در معرض خطر را توانمند سازند تا خلاء عدم کار کودک در جامعه با کار مادران پرشود.

خانم دکتر دولت‌آبادی در این بخش افزودند در چهارچوب فعالیت‌های NGO ها روشنگری و فرهنگ‌سازی در جامعه و تغییر در

نحوه نگاه مردم به کودکان کار و خیابان نباید یک طرفه باشد و باید سعی کنیم تجربه‌ی خود را به دیگران نیز انتقال دهیم. در زمینه‌ی همکاری با دولت، طرحی که توسط انجمن حمایت از حقوق کودک به مجلس ششم برده شد این طرح حاکی از این بود که به‌صورت آزمایشی دولت با کمک مددکاران و بررسی دقیق هزینه‌های خانواده‌ها، کمک هزینه‌ای به آنان پرداخت کند تا کودکان به جای کار به درس پردازند. باز پای کمک دولت در اینجا برای کمک و پرداخت هزینه‌ها به میان می‌آید. به‌طور قطع سازمان‌های غیردولتی توان پرداخت این هزینه‌ها را ندارند. این طرح در اواخر مجلس ششم به مجلس ارائه شد و با وجود ابراز علاقه‌مندی کمیسیون‌های مربوطه به جهت کمبود وقت با اقبال خوبی برای تصویب در صحن مجلس مواجه نشد.

ایشان در ادامه‌ی بحث افزودند یکی از مواردی که باعث آسیب کودکان کار می‌شود خانواده‌های آنان می‌باشند. این خانواده‌ها، دارای بنیان استواری نیستند. در واقع پدر در زندان، مادر در خانه‌ی دیگران مشغول کار و بچه در خیابان می‌باشد و متأسفانه آماری که منتشر شده است نشان می‌دهد در مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها ۲۸۰ هزار بچه از چرخه‌ی تحصیل خارج شده‌اند که عمدتاً پسر بوده‌اند، یعنی ناگهان آن درصداز ۴۷-۴۳ درصد در دبستان و راهنمایی به ۶۲ درصد در دبیرستان به نفع دختران چرخیده است بنابراین مشکل دیگر خود مدرسه می‌باشد که کشش لازم را در جذب کودکان به منظور داشتن آینده‌ی بهتر ندارد. راه حلی ایده‌آل که در این مورد می‌توان ارائه نمود، مدارس حامی کودکان کار است به نحوی که کودکان ساعاتی را برای کار در اختیار داشته باشند و به آن‌جا بروند.

دربخش پرسش و پاسخ سوالاتی مطرح شد که اکثر این سوالات حول آموزش کودکان کار و نقش دولت در آموزش و پرورش و عدم جذابیت آموزش برای کودکان و استفاده از ایدئولوژی خاص در درس آموزش به خصوص در مقطع ابتدایی بود.

در جمع‌بندی این بحث‌های ارایه شده و سوالات، خانم دکتر قاسم‌زاده این مسئله را بیان نمودند که هنوز در کشور ما تحصیل به

صورت قانون در نیامده است و فقط به صورت رایگان و انتفاعی است و اجباری نیست البته مدارس انتفاعی هم به خاطر عدم توانایی دولت خود به نحوی مناسب وجود ندارد و باید فشار از پایین باشد تا دولت وظایفش را تا حد امکان انجام دهد و هم چنین تاکید بر کنوانسیون منع بدترین اشکال کار کودک که جمهوری اسلامی ایران نیز آن را امضا نموده است.

در انتها آقای احسان عزت پور گزارشی از عملکرد شبکه یاری کودکان کار و خیابان به سمع حضار رساند.

در انتهای جلسه لوح های تقدیری به سخنرانان نشست و سازمان های غیردولتی که در این نشست شرکت نموده بودند توسط اداره آسیب های اجتماعی اهدا شد.

بیانیه :

بیانیه شبکه یاری کودکان کار و خیابان به مناسبت روز
جهانی کودک

شانزدهم مهرماه، روز جهانی کودک، گرامی باشد

کودکان در قلب اهداف توسعه هزاره

پیام یونیسف به مناسبت روز جهانی کودک

با مهر به کودکان به استقبال ماه مهر می‌رویم

ماه مهر، ماه بازگشایی مدارس و آغاز فصل دانش و آگاهی است

در این ماه، باردیگر، کوچه‌ها و خیابان‌های شهر از حضور گرم کودکان شاد، با کوله‌باری از کتاب، جلوه دیگری به خود می‌گیرد و شهر، شور و حالی تازه می‌یابد.

اما این شور و شادی، با اندوهی گران‌بار نیز همراه است و آن جای خالی کودکانی است که به دلایل گوناگون از آموزش و رفتن به مدرسه بازمانده‌اند. کودکان کار، کودکان مهاجر و پناهنده و کودکانی که به علت شرایط نامناسب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود از آموزش محروم گشته‌اند و در این روزهای پرهیاهو در کنار انبوه تبلیغات فراوانی که در استقبال از ماه مهر انجام می‌شود، دیده نمی‌شوند و صدای اعتراض خاموش‌شان شنیده نمی‌شود. انگار که حضور پررنگ آنان حتی در سطح خیابان‌های شهر نیز، احساس نمی‌شود. چرا چشمان خود را بروی واقعیت‌های دردناک کودکان بسته‌ایم؟ این سئوالی است که باید همگان به آن توجه کنند و مسئولان به آن پاسخ دهند و دست‌داران کودک در پی‌گیری آن تاکید ورزند تا راهی برای رهایی این کودکان از چرخه کار و محرومیت از تحصیل، گشوده شود.

این روزها، کودکان، محروم از تحصیل، با نگاهی حسرت‌بار به کودکان مدرسه، می‌نگرند و در دل آرزو می‌کنند که کاش ما هم به مدرسه می‌رفتیم. این آرزو حق همه کودکان صرف‌نظر از هر نژاد،

رنگ، جنس، ملیت و... می‌باشد و تحقق آن از مهمترین وظایف ما بزرگسالان است.

آموزش یکی از اساسی‌ترین حقوق کودکان است که حلقه اصلی رهایی آنان از زنجیر فقر و ناآگاهی است.

آموزش، کلید آگاهی و آگاهی ضرورت زندگی شایسته برای همگان است. رشد و توسعه هر جامعه نیازمند افرادی کارآمد و توانمند است که با آموزش و پرورش درست کودکان به‌عنوان زیربنای سرمایه اجتماعی هر جامعه، حاصل می‌شود. کودکانی که به جای پرداختن به کار و محرومیت از بازی، شادی و کودکی که حق انکارناپذیر آنان است، باید به مدرسه بروند و درس بخوانند. در برنامه توسعه هزاره که هشت هدف اساسی برای زندگی بهتر کودکان در نظر گرفته شده است، آموزش، از نظر کمی و کیفی، یکی از اهداف اصلی آن است و پیام امسال یونسف به مناسبت روز جهانی کودک نیر به اهمیت کودکان در اهداف توسعه هزاره توجه دارد.

در کشور ما گروهی از کودکان که متأسفانه تعداد دقیق آنها مشخص نیست و این کمبود آماری نیز نشانه بی‌توجهی به آنان است، عمدتاً به دلیل فقر و اجبار به کار و یا به علت مهاجر و پناهنده بودن از تحصیل بازمانده‌اند و در این روزهای آغاز سال تحصیلی، به جای رفتن به مدرسه، در خیابان‌های شهر، مزارع، کارگاه‌های نامناسب و ناشناخته و... به کارهایی می‌پردازند که معمولاً به رشد و سلامت جسمی، روانی و اجتماعی آنان آسیب می‌رساند و آنها را از دستیابی به زندگی سالم و پر نشاط به ویژه در دوران حساس کودکی و نوجوانی، باز می‌دارد و جامعه را از داشتن انسان‌هایی کارآمد و پرتوان محروم می‌سازد و حاصل این روند که متأسفانه به دلیل ساختارهای اجتماعی-اقتصادی موجود، به صورت مستمر، بازتولید می‌شود، چیزی جز افزایش آسیب‌های فردی و اجتماعی نخواهد بود.

شبکه یاری کودکان کار و خیابان، خواست‌های زیر را بر اساس اهداف توسعه هزاره سوم، برای همه کودکان و نوجوانان به ویژه کودکان کار و محروم از تحصیل که به علت شرایط دشوار زندگی خود در معرض

آسیب‌های گوناگون قرار دارد مصرا نه مطرح می‌سازد و برتحقق آن‌ها که مشارکت همگانی را می‌طلبد، مجدانه تلاش می‌کند.

۱ - کاهش فقر و پی‌آمدهای زیان‌بار آن که منجر به کاهش کار کودکان خواهد شد.

۲ - دستیابی به آموزش برای همه کودکان.

۳ - تامین بهداشت کودکان و مادران.

۴ - کاهش میزان مرگ و میر کودکان.

۵ - دستیابی به خدمات درمانی در مقابله با بیماری‌ها.

۶ - بهره‌مندی از محیط زیست سالم.

۷ - برخورداری از بیمه و تامین اجتماعی برای کودکان نیازمند و خانواده‌های آنان.

۸ - ارائه خدمات مورد نیاز به کودکان صرف‌نظر از جنسیت و ملیت آنان.

با امید به زندگی شایسته برای همه کودکان

کمیته هم‌آهنگی شبکه یاری کودکان کار و خیابان

مهرماه ۱۳۸۹

پیمان‌نامه حقوق کودک برای شناساندن و حمایت از کودکان، به‌عنوان سرمایه انسانی جامعه بشری تدوین شده و تا کنون جز دو دولت ایالات متحده آمریکا و سومالی، تمامی کشورهای جهان، آن را امضا کرده‌اند.

به نقل از روزنامه شرق - سال پنجم، شماره ۱۱۳۳

مورخ: شنبه ۲۰ آذر ۱۳۸۹

برپایه این گزارش در حال حاضر حدود ۳/۲ میلیون نفر از افراد در سن مدرسه در خارج از نظام آموزشی قرار دارند. این در شرایطی است که قانون برنامه چهارم در بند «ب» ماده ۵۲، آموزش و پرورش را موظف به تکمیل پوشش تحصیلی در تمام نقاط کشور تا پایان آموزش عمومی کرده است. بند «س» ماده ۵۲ نیز آموزش و پرورش را موظف به فراهم کردن امکانات برای رفع محرومیت آموزشی از طریق گسترش مدارس شبانه‌روزی، روستا مرکزی و خوابگاه‌های مرکزی و آموزش از راه دور و... کرده است.

آمارهای مرکز آمار ایران نشان می‌دهد در سال ۸۵ تعداد جمعیت ۶ تا ۱۷ ساله معادل ۱۶/۳ میلیون نفر بوده است که از تعداد مذکور ۱۳/۱ میلیون نفر در واحدهای آموزشی مشغول تحصیل و ۳/۲ میلیون نفر خارج از نظام آموزشی بوده‌اند. از ۳/۲ میلیون نفر تعداد ۶۶۵ هزار نفر به واحد آموزشی دسترسی نداشته و در اصل بی‌سواد هستند اما تعداد ۲/۵ میلیون نفر بعد از حضور در مدارس و تعدادی حین تحصیل، ترک تحصیل کرده که باعث کاهش کارایی داخلی شده‌اند. سهم دانش‌آموزان شهری از ۳/۲ میلیون نفر معادل ۴۸/۵٪ و سهم دانش‌آموزان روستایی ۵۱/۵٪ است. به عبارت بهتر ۱/۵ میلیون دانش‌آموز ویژه شهری در خارج از مدرسه بوده و مشغول به تحصیل نیستند.

از این تعداد ۳۰۸ هزار نفر بی‌سواد و ۱۲۴۵ هزار نفر ترک تحصیل کرده‌اند. از سهم ۱/۷ میلیون نفر جمعیت روستایی ۳۵۷ هزار نفر هرگز به مدرسه راه نیافته و ۱۲۹۱ هزار نفر ترک تحصیل کرده‌اند. بنابراین درصد پوشش ویژه سنی دانش‌آموزان شهری ۸۵/۳٪ و دانش‌آموزان روستایی ۷۱/۳٪ است. البته در حال حاضر پوشش تحصیلی واقعی دوره ابتدایی شهری نیز ۸۹/۴٪ و روستایی ۸۶/۷٪ است. در حالی که پوشش ظاهری ۱۰۴/۱٪ را نشان می‌دهد. پوشش تحصیلی واقعی دوره راهنمایی در جمعیت شهری ۷۸/۸٪ و جمعیت روستایی ۶۲/۲٪

است. پوشش تحصیلی واقعی دوره متوسطه و پیش دانشگاهی شهری ۵۶/۴٪ و روستایی ۳۳/۴٪ است.

در این گزارش هم‌چنین عدم نگرش نظام‌مند به منابع انسانی در تامین، تربیت، نگهداشت و حفظ منزلت اجتماعی معلمان و ارتقای علمی و حرفه‌ای، آنان را در گروه مشکلات اساسی آموزش و پرورش قرار داده است.

براساس بررسی انجام شده تنوع روش‌های تامین نیروی انسانی در سال‌های اخیر با سیاست کاهش هزینه‌ها چرخه معیوبی را برای آموزش و پرورش به‌وجود آورد. به‌منظور کاهش هزینه‌های آموزشی، جمعی زیادی از معلمان و کارشناسان با سابقه پیش از موعد بازنشسته شدند و مناطق آموزشی برای جبران کسری نیروهای آموزشی مورد نیاز خود به جای خرید خدمات آموزشی به شرکت‌های تامین نیرو متوسل شدند تا کمبود نیروی انسانی خود را جبران کنند. این دو اقدام آسیب‌های جدی به کیفیت نظام آموزشی وارد کرد زیرا هم‌زمان با بازنشستگی پیش از موعد، تعداد نیروهای با تجربه و سطح سواد تحصیلی معلمان رسمی و پیمانی موجود کاهش یافت. بنابراین لازم است راهکار جدی برای تامین نیروی انسانی متعهد و متخصص اندیشیده شود. به‌همین دلیل نمایندگان مجلس طرح یک فوریتی « احیا و تقویت مراکز تربیت معلم » را به مجلس ارائه کرده‌اند، اما پیشنهاد می‌شود برای سهولت امر و سرعت در تصمیم‌گیری در برنامه پنجم نیز یک حکم به تامین نیروی انسانی آموزش و پرورش اختصاص داده شود.

دربخش دیگری از این گزارش، ضعف در مشارکت مردمی یکی دیگر از تهدیدهای اصلی پیش‌روی آموزش و پرورش عنوان شده است. در این بخش آمده است: نظام اجتماعی و حیات سیاسی جامعه بشری به تعاون و مشارکت اعضای آن بستگی دارد و آموزش و پرورش به‌عنوان نظامی اجتماعی بیشتر از نهادهای اجتماعی دیگر، نیازمند مشارکت است. در سال‌های اخیر مشارکت با آموزش و پرورش به صورت‌های مختلف انجام شده که اهم آن‌ها به این شرح است: واگذاری زمین برای احداث ساختمان مدارس، احداث اماکن ورزشی، پرورشی و آموزشی توسط خیرین مدرسه‌ساز و مدارس غیرانتفاعی. در بخش مدارس غیرانتفاعی این‌گونه آمده: در سال تحصیلی ۸۸-۸۷، تعداد ۱ میلیون و ۱۴ هزار و ۹۴۹ نفر در مدارس روزانه و ۱۰۹ هزار و ۸۹۱ نفر در آموزش بزرگسالان در واحدهای آموزش غیرانتفاعی مشغول به تحصیل

بودند که این رقم معادل حدود ۸/۰۵٪ کل دانش‌آموزان روزانه و بزرگسال کشور است. با تمامی تلاش‌هایی که در این راستا صورت می‌گیرد، آموزش و پرورش در جلب و جذب مشارکت مردم با مشکل مواجه است. این مشکلات به بعد درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند. در بعد مشکلات درونی، تلاش کم و ضعف مدیران در جلب و جذب مشارکت، محدودیت آگاهی در ایران در حوزه مشارکت و انواع آن، فعال نبودن آموزگاران در امر مشارکت، کاستی‌های ناشی از فعال نبودن دانش‌آموزان در امر مشارکت، کمبودها و کاستی‌های ناشی از برنامه‌ریزی، کاستی‌های ناشی از ساختار آموزش و پرورش، نبود تعریف درست و مردم‌پسند از اشکال مشارکت، در بعد بیرونی نیز می‌توان به کاستی‌های ناشی از عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، موانع و کاستی‌ها در برنامه‌ریزی‌های دولت اشاره کرد.

در ادامه گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در باره نقاط ضعف آموزش و پرورش، هم‌چنین به موارد زیر اشاره شده: کم‌توجهی به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به‌رغم نقش موثر آن در توسعه و اشتغال و عدالت اجتماعی، کاهش بهره‌وری، ضعف در تصمیم‌گیری، کندی در اجرا در سطوح ستاد و صف به ویژه در مدرسه، عدم پویایی در سیستم مدیریتی، ممانعت از رشد خلاقیت به لحاظ تمرکز در آموزش و پرورش، عدم حاکمیت سیاست واحد بر نهادهایی که به نحوی با موضوع تعلیم و تربیت در ارتباط هستند. بی‌توجهی به تعلیم و تربیت به عنوان اولویت اول نظام جمهوری اسلامی ایران و نگرش مصرفی به آموزش و پرورش، محدودیت گرایش به اندیشه‌های نو و نوآوری در آموزش و پرورش، عدم تطابق میان نوع تحصیلات دانش‌آموزان و شرایط شغل و اشتغال، سیاست‌زدگی نظام مدیریتی آموزش و پرورش و دخالت تصمیمات سلیقه‌ای در بالادستی در حوزه آموزش و پرورش اشاره شده که در توضیح آن آمده است: اولین نکته در رابطه با احکام برنامه پنجم لزوم تبعیت احکام از اسناد بالادستی است. این اسناد در حوزه آموزش و پرورش عبارتند از: قانون اساسی، سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی برنامه پنجم ذیل امور علمی و فن‌آوری آمده است: تحول در نظام آموزش و پرورش با هدف ارتقای کیفی آن براساس نیازها و اولویت‌های کشور در سه حوزه دانش، مهارت و تربیت و نیز افزایش سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان امکان‌پذیر است.

به نقل از روزنامه شرق - سال پنجم، شماره ۱۱۸۴
مورخ: ۲۵ بهمن ۱۳۸۹

شرق: « ۳۰ درصد کودکان و نوجوانان در سن مدرسه، در مدارس حضور ندارند.» این نکته‌ای بود که رئیس سازمان نظام مشاوره روان‌شناسی کشور در انتقاد بر نبود مشاور در مدرسه‌های کشور به آن اشاره کرد. نبود مشاور در مدارس با اینکه موضوع جدیدی نیست و بارها مورد تاکید قرار گرفته است اما تا کنون اقدامات تنها در حد حرف است و به نظر می‌رسد تا مرحله عمل فاصله زیادی دارد. به هرحال پیش از این نیز وزیر آموزش و پرورش از به‌کارگیری مشاور در هر مدرسه در آینده خبر داده بود. با این وجود، دکتر غلامعلی افروز در نشست خبری‌ای که روز گذشته با موضوع «چشم‌انداز روان‌شناسی و مشاوره کشور» برپا شد، یکی از عوامل اصلی حضور نداشتن ۳۰ درصدی کودکان و نوجوانان در سن مدرسه، در مدارس کشور را نبود مشاوران در این اماکن اعلام کرد: «امروز شعار تمام کشورهای پیشرفته دنیا این است که تمام کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۸ ساله باید در نظام تعلیم و تربیت حضور داشته باشند. براین اساس چنانچه جمعیت افراد در این گروه سنی ۱۸ میلیون نفر باشد، حدود ۱۴ میلیون نفر آن‌ها مشغول تحصیل در مدرسه هستند.» او در پاسخ به خبرنگار «شرق» درباره وضعیت فعلی حضور مشاوران در مدارس توضیح داد: «بررسی‌ها نشان می‌دهد هر ۳۰۰ دانش‌آموز حداقل به یک روان‌شناس نیاز دارند، البته این مشاور تنها برای دانش‌آموزان نیست و برای معلمان و اولیای دانش‌آموزان نیز باید مشاوره دهد.»

نظام مشاوره مدارس منسجم نیست

دکتر افروز نظام مشاوره در مدارس را نظام نامنجمی توصیف کرد: «مدارس به تعداد کافی مشاور ندارد. این در شرایطی است که بسیاری از مشاوران در مدارس تخصص ندارند. در سازمان نظام مشاوره و روان‌شناسی یک کمیسیون تخصصی روان‌شناسی و مشاوره تحصیلی وجود دارد که به مشاوران تحصیلی پروانه ارائه مشاوره

می‌دهد، این در شرایطی که ۱۰ درصد مدارس نیز این پروانه را ندارند.»

به گفته رئیس سازمان نظام مشاوره و روان‌شناسی کشور، آموزش و پرورش در قالب مدارس، پست مشاوره دارد، اما تمام افرادی که به‌عنوان مشاور در مدارس حضور دارند، تحصیلاتی در این زمینه ندارند. براساس اعلام این استاد دانشگاه بیش از ۵۰ درصد بزهکاران کانون‌های اصلاح و تربیت در شهرهای تهران، شیراز، اهواز، مشهد و زاهدان بازماندگان از تحصیل در دوره راهنمایی و اخراج شدگان این دوره هستند. دکتر افروز در ادامه بر اهمیت وجود یک روانشناس و مشاور خانواده برای هر یک‌هزار خانواده با متوسط جمعیت ۴/۲ نفر تاکید کرد: «اگر دولت برنامه‌ای برای تشکیل وزارتخانه‌ای جدید دارد این وزارتخانه باید خانواده باشد.»

چند سال انتظار برای دریافت مجوز؟

شبکه یاری کودکان کاروخیابان در سال ۱۳۸۳ شکل گرفت و در همان سال برای ثبت از وزارت کشور درخواست خود را ارائه داد و اساسنامه مربوط را امضا کرد. با وجود پی‌گیری نماینده شبکه، تا کنون از دادن مجوز به شبکه خبری نیست.

دونفر از موسسان و امضا کنندگان در ایران نیستند و معلوم نیست اگر وضع به همین صورت ادامه پیدا کند، افراد دیگر هم، حضورشان ادامه یابد.

نمونه تقاضانامه تاسیس

فرم شماره ۱

نمونه تقاضانامه تاسیس

دفتر امور اجتماعی وزارت کشور

باسلام

به اطلاع می‌رساند، ایذاخواهان اعضاء کنندگان ذیل قصد داریم، سازمان غیردولتی
... بنام شبکه یاری کودکان کار و خیابان پاییز را تاسیس نماییم. خلاصه اهداف سازمان به شرح زیر است:

۱. ایجاد محیطی امن برای کودکان کار و خیابان
۲. حمایت و توانمندسازی والدین کودکان کار و خیابان
۳. توزیع اسباب و لوازم در اختیار کودکان کار و خیابان
۴. همکاری با نهادهای مسئول آموزش و پرورش، بهداشت، پلیس و سایر نهادهای دولتی و غیردولتی
- و هدف کلی ما تاسیس یک انجمن از روشی مایه‌توانمندی است که بتواند کودکان کار و خیابان

خواهشمند است دستور فرمایید، اقدام لازم برای صدور پروانه فعالیت سازمان
معمول گردد. در ضمن آقای خانم..... عنوان نماینده تام‌الاختیار
هیأت مؤسس برای انجام امور اداری و پیگیری مراحل قانونی معرفی می‌گردد.

اعضای هیأت مؤسس

(Handwritten signatures and names of board members)

اسامی هیأت مؤسس

۱. خانم سحر ناصحی
۲. خانم سحر ناصحی
۳. خانم سحر ناصحی
۴. خانم سحر ناصحی
۵. خانم سحر ناصحی
- و ...

۰۱۹۷۹۷
۰۱۹۶۹۶

دفتر امور اجتماعی
شماره ثبت:
تاریخ:

دفتر خانه حزب سوسیالیست ایران
شماره پستی:
تاریخ:

کتاب مجموعه کتاب‌های کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان

ناشر: موسسه انتشارات صابرین (کتاب‌های دانه) - تهران

این مجموعه مشتمل بر چند زیر مجموعه به شرح زیر است:

۱ - کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان

از این مجموعه تا آغاز سال ۸۹، تعداد ۵۵ جلد کتاب با عناوین گوناگون، توسط نویسندگان و مترجمان مختلف تالیف، ترجمه و منتشر شده است و شامل موضوعات آموزشی، تربیتی و رفتاری در زمینه رشد و پرورش کودکان است.

۲ - کلیدهای آموزشی کودکان و نوجوانان

مخاطب این کتاب‌ها، کودکان و نوجوانان هستند و تا کنون ۷ کتاب در این زمینه تالیف، ترجمه و منتشر شده است. این کتاب‌ها به کودکان و نوجوانان کمک می‌کند که در زمینه‌های مطالعه، ریاضی، علوم تجربی، تاریخ و جغرافیا، ورزش و سلامتی و شیوه‌های یادگیری موثر و مناسب، توانمند شوند.

۳ - کلیدهای بازسازی زندگی پس از طلاق

این زیرمجموعه شامل ۷ کتاب است که راهنمای جامعی برای برخورد مناسب با کودکان و نوجوانان، پس از جدایی والدین است.

مجموعه کتاب‌های تربیتی ویژگی زیر را دربردارد:

- زبان ساده، روان و قابل درک برای والدین، معلمان و سایر مخاطبان دارد.
- نویسندگان کتاب‌ها از سطح علمی و تخصصی مناسبی در ارتباط با موضوع مورد نظر برخوردارند.
- ترجمه‌ها، روان، قابل درک و صحیح است و با آن که مترجمان مختلف‌اند، نگارش کتاب‌ها تا حد قابل توجهی یک دست است.
- عناوین کتاب‌ها از جمله موضوعات مورد نیاز والدین، معلمان، کودکان و... می‌باشد.

فاطمه قاسم‌زاده

الف: نیازهای فیزیکی:

- ۱ - مکان برای آموزش کودکان کار و والدین آنان .
- ۲ - مکان برای برگزاری سمینارها و نشست‌های علمی.
- ۳ - مکان برای برگزاری جلسات اعضاء.
- ۴ - استفاده از مکان‌های ورزشی عمومی برای کودکان.
- ۵ - استفاده از مکان‌های تفریحی برای کودکان.

ب: نیازهای مربوط به وسایل و تجهیزات:

- ۱ - لوازم التحریر (دفتر، مداد، مدادرنگی و...) برای کودکان.
- ۲ - کتاب برای مطالعه کودکان.
- ۳ - ضبط، تلویزیون، کامپیوتر و...
- ۴ - وسایل بازی در محیط‌های بسته و باز.

پ: نیازهای آموزشی - تربیتی:

- ۱ - معلمانی برای تدریس مطالب درسی.
- ۲ - مددکاران اجتماعی برای خدمات مددکاری.
- ۳ - مشاوران و روان‌شناسان برای مشاوره.
- ۴ - کارشناسان آموزشی برای آموزش بهداشت، مهارت‌های زندگی، محیط‌زیست، کارآفرینی، حقوق کودک و... به کودکان کار و والدین آنان.
- ۵ - معلمان هنر برای فعالیت‌های هنری شامل: نقاشی، کاردستی، نمایش و...
- ۶ - استفاده از مراکز فنی - حرفه‌ای سازمان‌های دولتی برای آموزش.

ت: نیازهای بهداشتی - پزشکی:

- ۱ - امکان استفاده از خدمات بهداشتی، واکسیناسیون و...
- ۲ - امکان استفاده از خدمات پزشکی (دسترسی به درمان و دارو).

۳ - استفاده از مراکز درمانی دولتی.

ث: نیازهای کودکان خارج از محیط مراکز آموزشی:

- ۱ - طرح کودکان زباله‌گرد.
- ۲ - طرح کودکان گل فروش بیشت‌زهرها.
- ۳ - طرح کودکان کار سطح شهر و استفاده از خدمات.
- ۴ - طرح تعاونی‌های والدین برای جایگزینی کار کودکان.
- ۵ - طرح کارآفرینی کودکان (نوجوانان).
- ۶ - طرح بیمه کودکان کار.

انجمن‌های عضو شبکه:

- ۱ - انجمن پژوهش‌های آموزشی پویا.
- ۲ - انجمن حامیان کودکان کار و خیابان - کرج.
- ۳ - انجمن حمایت از حقوق کودکان.
- ۴ - جمعیت جوانان هزاره سوم.
- ۵ - کانون فرهنگی - حمایتی کودکان کار (کوشا).
- ۶ - گروه فرهنگی - اجتماعی کیانا - کرج.
- ۷ - موسسه ارتقای کیفیت زندگی ایرانیان (ایلیا) - کرج و شهرری.
- ۸ - موسسه تاک سرزمین من.
- ۹ - موسسه توسعه فرهنگی - اجتماعی ره‌آورد گیل - گیلان.
- ۱۰ - موسسه حمایتی خانه مهر کودکان.
- ۱۱ - موسسه رویش نهال جوان.
- ۱۲ - موسسه زنان و کودکان رهیاب.

به مناسبت روز جهانی پیشگیری از کودک آزاری

۱۸ نوامبر - ۲۷ آبان ۱۳۸۹

خشونت با کودکان از جمله پدیده‌هایی است که در کشورهای مختلف به اشکال گوناگون و با تفاوت‌هایی مشاهده می‌شود و متأسفانه در حال گسترش است.

به‌همین دلیل، برای اولین بار سازمان ملل متحد از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۶ مطالعه عمیق و گسترده‌ای را در سطح جهانی، با همکاری کشورهای مختلف انجام داد که شامل پاسخ به پرسش‌نامه‌ای جامع که توسط کارشناسان سازمان ملل تهیه شده بود و نیز بازدیدها و مشاوره‌های میدانی در مناطق و کشورهای مختلف بود. تا سال ۲۰۰۶ مسئولان دولتی ۱۳۲ کشور (از ۱۹۸ کشور) با پاسخ به پرسشنامه، در این مطالعه، مشارکت داشتند. جمهوری اسلامی ایران به پرسش‌نامه پاسخ نداد.

درفرآیند این مطالعه مشارکتی، مسئولان دولتی، سازمان‌های منطقه‌ای، انجمن‌های غیردولتی (NGU ها)، سازمان‌های فعال در زمینه حقوق بشر، سازمان‌های بین‌المللی از جمله اتحادیه اروپا، اتحادیه آفریقا، کمیساریای عالی حقوق بشر وابسته به سازمان ملل متحد، صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف)، سازمان جهانی بهداشت (WHC)، سازمان بین‌المللی کار (ILC)، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی، سازمان ملل (یونسکو)، سایر آژانس‌های مرتبط بین‌المللی و خود کودکان، مشارکت داشتند.

در این مطالعه، خشونت با کودکان به عنوان یک معضل جهانی مطرح شده است که موارد بسیاری از آن، مخفی، گزارش نشده و ثبت نشده است.

تعریف کودک در این مطالعه، همان تعریفی است که در ماده ۱ پیمان‌نامه حقوق کودک آورده شده است که شامل هر فرد زیر ۱۸ سال است.

تعریف خشونت نیز همان تعریفی است که در ماده ۱۹ پیمان نامه حقوق کودک آمده است که شامل هرگونه خشونت و آزار جسمی، روانی، بی‌توجهی، سوءاستفاده در همه اشکال آن از جمله سوءاستفاده جنسی و بهره‌کشی از کودک می‌باشد.

در این گزارش خشونت علیه کودکان در مراکز مختلف از جمله در خانواده، مدرسه، مراکز مراقبت جایگزین از کودک، کانون‌های اصلاح و تربیت، مکان‌های کار کودکان و جامعه مورد بررسی قرار گرفته است.

اطلاعاتی که جنبش جهانی برای پایان دادن به تنبیه بدنی کودکان در سال ۲۰۰۶ در اختیار این گزارش‌گران قرار داده است، نشان می‌دهد که حداقل در ۱۰۶ کشور استفاده از تنبیه بدنی در مدارس و در ۱۴۷ کشور، استفاده از تنبیه بدنی در مراکز نگهداری کودکان، ممنوع نیست. تا کنون در ۱۶ کشور استفاده از تنبیه بدنی در خانه، ممنوع شده است.

بنابر تخمین سازمان جهانی بهداشت، با استفاده از اطلاعات محدود در سطح کشور، در سال ۲۰۰۲ حدود ۵۳۰۰۰ کودک در جهان به قتل رسیده‌اند.

گزارش در مورد تعداد زیادی از کشورهای در حال توسعه، نشان می‌دهد که در مدارس، حدود ۲۰ تا ۶۵ درصد از دانش‌آموزان در ۳۰ روز قبل از انجام مطالعه، مورد زورگویی کلامی یا جسمی از طرف هم‌کلاسی‌های خود قرار گرفته‌اند.

بنابر تخمین سازمان جهانی بهداشت، در سال ۲۰۰۲، ۱۵۰ میلیون دختر و ۷۳ میلیون پسر زیر ۱۸ سال به زور وادار به ارتباط جنسی شده‌اند و یا مورد سایر انواع خشونت جنسی قرار گرفته‌اند.

براساس تخمین سازمان جهانی بهداشت، بین ۱۰۰ تا ۱۴۰ میلیون دختر و زن در جهان ختنه می‌شوند. تخمین‌های یونیسف نشان می‌دهد که در افریقای جنوبی، صحرا، مصر و سودان سالانه ۳ میلیون دختر و زن ختنه می‌شوند.

تخمین‌های اخیر سازمان جهانی کار نشان می‌دهد که در سال ۲۰۰۴، ۲۱۸ میلیون کودک در جهان به کار گرفته شده‌اند که ۱۲۶ میلیون کودک از این تعداد، به کارهای مخاطره‌آمیز می‌پردازند. ۵/۷ میلیون کودک وادار به کار اجباری شده‌اند و ۱/۸ میلیون کودک برای

روسی‌گری و هرزه‌نگاری، مورد استثمار قرار گرفته‌اند. ۱/۲ میلیون کودک قربانی قاچاق مواد مخدر شده‌اند.

وضعیت اقتصادی، سن و جنسیت از عوامل موثر در آزار کودکان هستند. تخمین‌های سازمان جهانی بهداشت نشان می‌دهد که در سال ۲۰۰۲ نرخ قتل کودکان در کشورهای کم درآمد دو برابر کشورهای با درآمد بالا بوده است. بیشترین نرخ و تعداد قتل نوجوان، ۳/۲۸ برای دختران و ۹/۰۶ برای پسران بوده است.

کودکان خردسال بیشتر در معرض خشونت‌های جسمی و نوجوانان بیشتر با خشونت جنسی روبرو هستند. دختران بیشتر از پسران در معرض خشونت جنسی می‌باشند.

کودکان دارای ناتوانی، کودکان اقلیت‌ها و گروه‌های محروم، کودکان خیابان، کودکان معارض با قانون و کودکان پناهنده و آواره بیشتر از کودکان دیگر مورد آزار و خشونت قرار می‌گیرند.

در خانواده، به علت حریم خصوصی آن، پرداختن به خشونت با کودکان، دشوار است و از این رو در دهه‌های اخیر، خشونت با کودکان در خانه گسترش یافته است.

این خشونت‌ها گاه در چهارچوب تربیت کودک اتفاق می‌افتد مانند انواع تنبیه‌های جسمی و عاطفی، بی توجهی به نیازهای جسمی و روانی کودکان، به ویژه نسبت به دختران در خانواده مشاهده می‌شود.

شناسایی خشونت‌های جنسی در خانواده‌ها، با آن که دشوار است، در این مطالعه انجام شده است.

در ۲۱ کشور از جمله کشورهای توسعه یافته، ۷ تا ۳۶ درصد زنان و ۳ تا ۳۹ درصد مردان گزارش داده‌اند که در زمان کودکی مورد خشونت جنسی قرار گرفته‌اند. این مورد در دختران بین ۱/۵ تا ۳ برابر بیشتر از پسران است.

تخمین زده می‌شود که ۸۲ میلیون دختر قبل از ۱۸ سالگی و در سنین پایین‌تر ازدواج می‌کنند و اغلب با اعمال فشار و زور به این کار تن می‌دهند. رسوم سنتی زیان‌بار در خانواده در برخی از کشورها از جمله ختنه دختران از جمله خشونت‌های جنسی است.

تخمین زده می‌شود سالانه به‌طور متوسط ۱۳۳ تا ۲۷۵ میلیون کودک در جهان شاهد خشونت‌های خانگی هستند.

خشونت در مدارس و محیط‌های آموزشی توسط معلمان و سایر کارکنان انجام می‌گیرد.

تنبیه بدنی از جمله رایج‌ترین روش‌ها است. در ۱۰۲ کشور تنبیه بدنی ممنوع اعلام شده اما هم‌چنان انجام می‌شود.

خشونت در محیط‌های کار کودکان بیشتر از سوی کارفرمایان، افراد ناظر بر کار، پلیس و گاه مشتریان و همکاران صورت می‌گیرد. استثمار کاری و جنسی کودکان، پرداختن کودکان به بدترین اشکال کار، تنبیه بدنی و... از جمله موارد خشونت با کودکان در محیط‌های کاری است.

در پایان، مهمترین راهبردهای پیش‌گیری و کاهش خشونت با کودکان در این مطالعه به شرح زیر ارائه شده است:

- ممنوعیت کلیه انواع خشونت با کودکان
- اولویت دادن به پیش‌گیری از خشونت با کودکان
- ترویج ارزش‌های عاری از خشونت و افزایش آگاهی همگان در این زمینه
- تامین امکانات لازم برای درمان قربانیان خشونت و بازگرداندن آنان به جامعه
- ایجاد سیستم‌های گزارش‌دهی موارد خشونت
- تضمین و اطمینان از مشارکت خود کودکان

به امید ایجاد دنیایی بهتر برای همه کودکان
در سراسر جهان

فاطمه قاسم‌زاده

مراسم روز جهانی پیش‌گیری از کودک‌آزاری که همه ساله در قالب یک همایش یک روزه مورخ ۲۸ آبان ماه / ۱۹ نوامبر توسط یک یا جمعی از انجمن‌های فعال در حوزه کودک و از جمله موسسه زنان و کودکان رهیاب با هدف ترویج فرهنگ پیش‌گیری از کودک‌آزاری و خشونت علیه جامعه کودکان پاس داشته می‌شد، امسال در قالبی متفاوت و در عین حال فراگیر، والدین، مربیان و علاقه‌مندان حوزه کودک را در مناطق چندی از تهران و به صورت یک سلسله سخنرانی چند روزه مخاطب خویش قرار داد که در ذیل به شرح آن پرداخته شده است.

نخستین مراسم به دعوت جمعیت جوانان هزاره سوم در روز جمعه ۲۸ آبان ماه در منطقه محمودآباد خاورشهر با هدف ارتقای سطح آگاهی والدین جمعی از کودکان و نوجوانان افغان تحت پوشش این انجمن برگزار شد. مخاطبان اصلی این برنامه را جمعیتی معادل ۳۵ الی ۴۰ نفر از والدین دانش‌آموزان افغان به همراه تعدادی از مربیان آن‌ها به خود اختصاص می‌دادند که با استقبال قریب به اتفاق همه مستمعین به ویژه مادرانی که فاقد هرگونه اطلاع در خصوص پدیده کودک‌آزاری بودند مواجه شد. سخنرانان این همایش عبارت بودند از خانم‌ها: نسرین خلیلی با موضوع پیش‌گیری از کودک‌آزاری، سمیه امیری با موضوع تشویق و تنبیه و غزاله مسعودی با موضوع راهکارهای مقابله با آزارهای جسمی و جنسی علیه کودکان، این جلسه که در قالب ارائه اطلاعاتی کلی پیرامون موضوعات مطرح شده، بیش از همه درصدد آشناسازی والدین با انواع آزارهای خواسته و ناخواسته ایشان علیه فرزندان‌شان برگزار شد در پایان، با نظر مساعد و اقبال عموم مخاطبان مواجه شده و با توزیع بروشور و کتابچه‌های منتشر شده توسط موسسه رهیاب بصورت رایگان، امکان دسترسی مخاطبین به اطلاعاتی تکمیلی درخصوص پیش‌گیری از کودک‌آزاری فراهم شد.

دومین برنامه در روز یکشنبه ۳۰ آبان ماه به همت خانه مهر شوش (خانم بشیری) در ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۲:۳۰ در فرهنگسرای خواجه کرمانی میزبان جمعیتی معادل یکصد نفر از خانواده‌های مهاجر، مریبان و ساکنان محلی بوده و مخاطبین وسیع‌تری را در برگزاری هرچه بهتر و سازنده‌تر روز جهانی پیش‌گیری از کودک‌آزاری مورد پوشش قرار داد. سخن‌رانان این جلسه را خانم‌ها نسرين خلیلی با موضوع پیش‌گیری از کودک‌آزاری و مهري اميرزادگان با موضوع تشويق و تنبيه تشكيل می‌دادند که در انتها مراسم با توزیع رایگان تعدادی از کتابچه‌های پیش‌گیری از کودک‌آزاری خاتمه یافت.

سومین مراسم بزرگ‌داشت روز پیش‌گیری از کودک‌آزاری با همکاری موسسه ایلیا در بعد از ظهر ۳۰ آبان‌ماه برگزار شد که سخن‌ران اصلی آن را دکتر انورصمدی راد با موضوع جدیدترین اثر منتشر شده از ایشان تحت عنوان «زندگی‌های درهم شکسته» و دکتر فاطمه جنگروی با موضوع شاهد خشونت بودن به نمایندگی از موسسه رهیاب تشکیل می‌دادند. این جلسه با توزیع بروشورها و پوستره‌های این موسسه در میان حضار به پایان رسید.

در ادامه مجموعه نشست‌های مرتبط با روز ۲۸ آبان‌ماه، شبکه یاری، موسسه رهیاب و شهرداری منطقه ۲ در برنامه‌ای مشترک، سوم آذرماه در ورزشگاه شهید شوشتری چهارمین مراسم مرتبط با روز جهانی پیش‌گیری از کودک‌آزاری را میزبان جمعیتی معادل ۱۰۰ الی ۱۳۰ نفر بودند که اکثریت قریب به اتفاق همه آنان را مادران تشکیل می‌دادند. سخن‌رانان این جلسه عبارت بودند از: دکتر فاطمه جنگروی با موضوع شاهد خشونت خانگی بودن و تاثیرات و عواقب آن برفرآیند رشد جسمی، عاطفی و ذهنی کودکان و رابطه آن با کودک‌آزاری، مژگان رحیم‌زاده با موضوع رضایت‌مندی والدین در پیش‌گیری از کودک‌آزاری (با تاکید بر کودک‌آزاری تحصیلی) و نفیسه حناچی با موضوع کودک‌آزاری و اعتیاد. این جلسه که با استقبال نسبتاً زیاد حضار مواجه شد با توزیع رایگان بروشور و کتابچه‌های پیش‌گیری از کودک‌آزاری پایان یافت.

آخرین برنامه در ادامه مجموعه سخنرانی‌های مرتبط با حوزه کودک‌آزاری و خشونت، در روز چهارشنبه مورخ ۱۷ آذرماه توسط خانم فرخنده ابراهیمی برگزار شد و با مخاطب قراردادن جمعی از مادران خانه سلامت زنجان، موضوعاتی چون آزار جنسی کودکان و تشویق و تنبیه مورد بحث و معرفی قرار گرفت.

لازم به یادآوری است که دو برنامه دیگر در خانه کودک ناصر خسرو و با موضوع پیش‌گیری از کودک‌آزاری و نیز سمیناری با همکاری موسسه رهیاب و شهرداری منطقه ۲ برای خانواده‌های کودکان کم‌توان ذهنی در دستور اجرا قرار گرفته بود که به دلیل مصادف شدن با تعطیلات لغو و به آینده موکول شد.

ماده ۲۷

کشورهای عضو حق همه کودکان را برای برخورداری از سطح زندگی مناسب برای رشد جسمی، ذهنی، معنوی، اخلاقی و اجتماعی به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۳۶

کشورهای عضو از کودک در برابر کلیه اشکال بهره‌کشی که مغایر با هریک از جنبه‌های رفاه کودک باشد حمایت خواهند کرد.

شبکه یاری کودکان کاروخیابان همیشه خواستار پیشنهادات، انتقادات و اظهارنظرهای اعضای خود می‌باشد زیرا یکی از وظایف اصلی شبکه‌ها، تعامل و تبادل اطلاعات و تجربیات است.

انجمن یاری کودکان در معرض خطر در پاسخ به درخواست شبکه‌یاری، مقاله زیر را ارائه داده است که بسیار سپاسگزاریم. امید است بتوانیم در مورد این پیشنهادات، در جلسات عمومی شبکه‌یاری گفت‌وگو، توافق و اجرا کنیم.

شبکه یاری کودکان کاروخیابان

با سلام و احترام

- اعضا شبکه، شبکه را به‌عنوان یک مرجع جهت رسیدگی به اختلافات داخلی قبول کنند و شبکه بخشی جهت رسیدگی به این امور بازکند، یعنی شبکه یک بخش حقوقی- قضایی داشته باشد که مورد اعتقاد و قبول اعضا باشد.
- وقتی مسایل بزرگی چون بی‌عدالتی‌ها در حقوق کودکان و یا اعدام کودک پیش می‌آید شبکه با قاطعیت وارد جریان شود و اعضا را برای یک حرکت فراخواند.
- در شبکه علاوه بر کارگروه‌هایی که وجود دارند کارگروه‌های جدیدی تعریف شوند مثل: کودک‌آزاری، اعدام، درمان، کودکان افغان و... و اعضاء شبکه در این کارگروه‌ها عضو فعال داشته باشند.
- شبکه کودکان افغان می‌تواند در واقع یک کارگروه فعال در شبکه باشد و در نتیجه نیازی به تاسیس یک شبکه جدید نیست.

شبکه مجموعه‌ای از سازمان‌های مدنی فعال در این عرصه است که می‌تواند با استفاده از پتانسیل و قدرت جمع، برای حساس‌سازی مشکلات کودکان در جامعه، تغییر قوانین کار کودک و احقاق حقوق آنان بهره گرفته و اهرم فشاری قوی برای اصلاح و تغییر قوانین به نفع کودکان کار و خیابان بشود.

- سازمان‌های مدنی با تاکید بر فعالیت‌ها و مشارکت‌های مدنی و از بطن مردم می‌توانند برنامه‌ها و راه‌کارهای موثر و خلاق ارائه کنند نه با تاکید بر همکاری‌های دولتی، حتی در کشورهای پیشرفته و مرفه.

"اما شبکه همکاری سازمان‌های غیردولتی و دولتی را ضرورتی انکارناپذیر دانسته و آن را تاثیرگذارتر می‌داند که دست‌آوردهای پربراری را برای کودکان به همراه خواهد داشت."

در حالی که شبکه به عنوان یک نهاد قدرت‌مند و یک ستاد که با نیروی سازمان‌های مدنی و به نمایندگی از آنان عمل می‌کند می‌بایست براه‌های کلی متمرکز شده و برنامه‌های ستادی و اجرایی خود را در جهت تغییر قوانین حمایتی به نفع کودکان کار و خیابان به دولت ارائه داده و برای تحقق آن با تکیه بر سازمان‌های مدنی عضو، پافشاری کند.

«برنامه‌های اختصاصی تلاش‌هایی است که هر یک از سازمان‌ها به تنهایی انجام می‌دهند.» شبکه در اساس نامه خود از برنامه‌های مدون ستادی و اهداف نهایی به برنامه‌های خرد و اختصاصی تقلیل داده و به حذف بدترین اشکال کار کودکان و یا کاهش و تغییر کار آنها قانع می‌شود و می‌گوید در شرایط حاضر حذف کار کودک دست‌یافتنی نیست. اما کاهش کار کودک نیز در چنین شرایطی، امکان‌پذیر نمی‌باشد، زیرا:

۱ - وجود فقر شدید، بی‌کاری خانواده‌ها، تورم اقتصادی و گرانی، نبود کمترین رفاه نسبی خانواده‌های کم درآمد و زیرخط فقر، هر روز نیاز خانواده‌ها را به کار کودک بیشتر می‌کند.

۲ - کار ارزان کودک، منافع مشاغل خرد و کارفرمایان را تامین می کند.

۳ - بسترهای فقرزدایی و رفاه کودک در برنامه ریزی کلان کشور بطور اساسی مورد توجه قرار نگرفته و در قوانین به کودکان توجه عمیق و اساسی نمی شود.

۴ - حذف بدترین شکل کار کودک، اعم از تن فروشی و قاچاق مواد مخدر گرفته تا ساعت های طولانی کار در کارگاه های غیراستاندارد، در صورتی که بند ۳ اجرا شود به تدریج اتفاق خواهد افتاد (با فرهنگ سازی از طرف سازمان های مدنی).

با توجه به شناختی که از موسسین شبکه یاری کودکان کاروخیابان وجود دارد قصد و هدف شبکه ایجاد هم صدایی و همراهی در جهت حل مشکلات کودکان کار است و قطعاً این هدف با همراهی و هم صدایی، برای برداشتن گام های بلند و خواسته های اساسی کودکان تاثیر گذارتر بوده و دست آوردهای پرباری را برای کودکان به همراه خواهد داشت.

انجمن یاری کودکان

در معرض خطر

ماده ۱۳ پیمان نامه حقوق کودک:

کودک باید حق آزادی بیان داشته باشد . حق مذکور شامل آزادی جستجو، دریافت و ارائه اطلاعات و عقاید از هرگونه است، بدون توجه به مرزها، به طور شفاهی، کتبی، چاپ شده، یا به شکل آثار هنری، و یا از طریق هر رسانه ای که کودک انتخاب کند.

۱ - در هر شماره خبرنامه، معرفی یکی از اعضای شبکه یاری ارائه می‌گردد.

در این شماره شما با «جمعیت جوانان هزاره سوم» آشنا می‌شوید که در واقع جوان‌ترین عضو شبکه هستند. برای همکارانمان در این انجمن آرزوی موفقیت و تداوم داریم.

۲ - برخی از انجمن‌ها قبلاً معرفی شده‌اند اما به علت تغییراتی که در برنامه‌های خود ایجاد کرده‌اند، دوباره معرفی می‌شوند و این معرفی مجدد بیشتر برای تشویق انجمن به ایجاد تغییرات مناسب در کار با کودکان است چون، هم کودکان و هم شرایط زمانی، در حال تغییراند.

برای همکاران در گروه فرهنگی - اجتماعی کیانا (درکرج) خواهان موفقیت در برنامه‌های‌شان هستیم.

۳ - بعضی از انجمن‌ها، عضو شبکه یاری نیستند و تازه تاسیس شده‌اند اما برنامه‌های آنها با اهداف شبکه یاری، همسویی دارد. یکی از این انجمن‌ها، مرکز کارآفرینی ماندگار با هدف توانمندسازی دختران ۱۸-۱۳ سال است. برای این انجمن نیر در راه دشواری که پیش رو دارد، آرزوی موفقیت داریم.

جمعیت جوانان هزاره سوم

جمعیت جوانان هزاره سوم سازمانی غیرانتفاعی، غیردولتی و مستقل می‌باشد که از سال ۸۳ با اخذ مجوز فعالیت خود را در زمینه‌ی بهداشت و سلامت به منظور دستیابی به اهداف زیر آغاز نموده است:

۱ - ارائه خدمات آموزشی - بهداشتی به اقشار محروم.

۲ - مبارزه با اعتیاد و فساد اخلاقی از طریق آموزش در سنین پایین.

۳ - افزایش طراوت، شادابی و امید در نسل جوان به منظور ارتقای جامعه.

این جمعیت با توجه به امکانات و شرایط اجتماعی برای رسیدن به اهداف موردنظر، پروژه‌ی خانه کودک محمودآباد را تعریف می‌نماید. محل اجرای این پروژه در جنوب شرقی تهران واقع است که در این منطقه کوره‌های آجرپزی و کارگاه‌های کوچک صنعتی به وفور یافت می‌شوند. محمودآباد از توابع شهرری و یکی از محلات فقیرنشین در حاشیه‌ی شهر تهران می‌باشد. این منطقه به دلیل فقر اقتصادی و فرهنگی دارای شمار قابل توجهی از کودکان بازمانده از تحصیل و مشغول به کار در کوره‌های آجرپزی و کارگاه‌های صنعتی در شرایط سخت و طاقت‌فرسا هستند. اعضای جمعیت جوانان هزاره سوم در مهرماه ۸۷ از محمودآباد بازدید و با مشاهده‌ی وضعیت تاسف‌بار این منطقه تصمیم به ایجاد یک مرکز آموزشی-پداثتی برای کودکان کار و خیابان نمودند. پس از ۳ ماه تلاش، سرانجام خانه کودک محمودآباد فعالیت خود را از دی‌ماه ۸۷ آغاز نمود و هم‌اکنون ۱۳۰ کودک به صورت روزانه در کلاس‌های سوادآموزی و هم‌چنین ۸۰ کودک در کارگاه‌های مهارت‌های زندگی تحت تعلیم هستند.

لازم به ذکر است پروژه خانه کودک محمودآباد در طول مدت حدوداً دو سال که از عمر آن می‌گذرد با کمک‌ها و هم‌فکری‌های حامیان و هم‌فکرانش در زمینه آموزش کودکان براساس آموزش‌های کودک‌خلاق محور توانسته به بهترین نحو دو سال تحصیلی را پشت سر بگذارد و سال جدید تحصیلی را آغاز نماید.

گروه فرهنگی - اجتماعی کیانا

گروه فرهنگی - اجتماعی کیانا یک سازمان غیردولتی (NGO) بوده که فعالیت‌هایش در سازمان ثبت اسناد و املاک کرج براساس قوانین ارائه شده وزارت کشور برای موسسات غیردولتی به مجوز شماره‌ی ۲۲/۲۴۴۷۸ مورخ دی‌ماه ۱۳۸۲ ثبت شده و طبق اساسنامه نوع فعالیت گروه به قرار زیر است:

«بالا بردن سطح فرهنگی و آموزشی کودکان و نوجوانان مشغول به کار در سطح کرج و اطراف که از نعمت تحصیلات و دسترسی به لوازم فرهنگی و آموزشی محرومند، از طریق دایر کردن کلاس‌های آموزشی شامل سوادآموزی، فرهنگی، علمی، ورزشی و... (شناسایی، ساماندهی، آموزش و توان‌مندسازی کودکان کار)»

فعالیت‌های اولیه:

۱- شناسایی کودکان و نوجوانانی که به هر دلیل از امکانات آموزشی و فرهنگی محرومند به خصوص به خاطر شاغل بودن.

۲- جذب کودکان و نوجوانان هدف.

۳- جذب نیروهای داوطلب برای اجرای برنامه‌های در نظر گرفته شده.

۴- فراهم کردن فضای آموزشی مورد نیاز برای روزهای جمعه و تعطیل.

۵- جذب کمک‌های نقدی و غیرنقدی برای هزینه‌های جاری آموزش و مایحتاج دیگر.

واحدها:

آموزش: مهمترین واحد گروه کیانا که به هدف‌گذاری و تعیین سرفصل‌های مورد نیاز درسی کودکان کار می‌پردازد. این واحد موظف است با برنامه‌ریزی، تامین نیروی انسانی داوطلب، تامین وسایل آموزشی و کمک آموزشی مورد نیاز و... به آموزش درسی و غیردرسی (شامل مهارت‌های زندگی، فنی، هنری، زبان...) همت گمارد. این آموزش‌ها در محل دفتر گروه انجام می‌شود. کتابخانه‌ای با بیش از ۱۰۰۰ عنوان کتاب کودک و فیلم‌خانه به صورت محدود زیرمجموعه‌های این واحد به‌شمار می‌روند.

پژوهش و تحقیق: انجام تحقیقات میدانی و جمع‌آوری منابع اطلاعاتی در زمینه کار کودکان، خانواده، اجتماع، راهکارهای کنترل و کاهش آسیب، سرکشی به محل کار و زندگی کودک جهت تعیین نیازها و گزارش آن به واحدهای مربوطه، برگزاری سمینارها و نشست‌های تخصصی و عمومی در زمینه کار کودکان و... از جمله وظایف این واحد می‌باشد.

امداد و درمان: شامل امدادهای سلامت و بهداشتی به کودکان کار تحت پوشش گروه و نیز تامین نیروی متخصص پزشک و روانشناس و نیز مددکار در جهت بهبود شرایط و برنامه‌ریزی در راستای کاهش آسیب‌های جسمی و روحی به کودکان و خانواده‌های آنان.

روابط عمومی: برقراری ارتباط با سایر افراد، ارگان‌ها، نهادها، و موسسات و شرکتهای دولتی و غیردولتی در جهت شناساندن گروه کیانا و نیز ایجاد حساسیت نسبت به وضعیت کودکان کار در جامعه از طریق سایت، خبرنامه داخلی، وبلاگ و بروشورهای تبلیغاتی و... برپایی برنامه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی.

اداری و مالی: انجام کلیه امور مالی و نیز مکاتبات اداری داخلی و خارجی و نیز حسابرسی کلیه اموال و دارایی‌های گروه به صورت منظم، مکتوب و مشخص.

گروه کیانا درحال حاضر دارای ۵ نفر عضو اصلی هیئت مدیره، دو نفر عضو علی‌البدل، یک بازرس اصلی و یک نفر بازرس علی‌البدل می‌باشد و مدیرعامل گروه که مسئول امور اجرایی کیانا می‌باشد بالاترین مقام اجرایی گروه نیز به‌شمار می‌رود. بالاترین مرحله تصمیم‌گیری در گروه کیانا مجمع عمومی است که متشکل از اعضای فعال و اصلی گروه بوده و هر سال یک بار در محل دفتر موسسه تشکیل جلسه می‌دهند. اعتبارات گروه کیانا عموماً از طریق کمک‌های نقدی و غیرنقدی مردم نوع‌دوست و نیز وام‌های بهزیستی و کمک‌های دیگر موسسات تامین می‌گردد. طبق اساسنامه قبول هبه، اعانات، هدیه، وصیت، حق عضویت، وقف و سایر فعالیت‌های قانونی دیگر بودجه کیانا را تشکیل می‌دهد.

در صورت فعالیت مداوم در طول شش‌ماه فرد به‌عنوان عضو اصلی گروه قلمداد می‌شود. تمامی فعالیت‌های گروه کیانا به صورت کاملاً داوطلبانه انجام می‌گیرد. عضویت در گروه از طریق تکمیل فرم عضویت با مراجعه به سایت و یا به صورت حضوری می‌باشد.

طرح توانمندسازی دختران ۱۸ - ۱۳ سال در منطقه دروازه غار (هرندی) از آبان ماه ۱۳۸۶ با جمع‌بندی از تجربه کار در خانه شوش و هم‌چنین وضعیت ویژه منطقه (فقرشدید، فحشا و اعتیاد گسترده) شکل گرفت.

گروه هدف

به دلیل محدودیت شرایط و امکانات مالی، دختران ۱۸-۱۳ سال به عنوان گروه هدف برگزیده شدند.

ویژگی‌های در نظر گرفته شده برای این دختران چه بود؟

۱ - سن آنها ۱۸-۱۳ سال است.

۲ - امکان تحصیل ندارند.

۳ - درگیر کارخانگی با دستمزد بسیار کم هستند.

۴ - احتمال آسیب جسمی و روحی برای آنها بسیار بالاست.

با همت قاطع صفاپوینده، عضو انجمن حمایت از کودکان، کارگاه به عنوان پروژه‌ای تحت نظر انجمن مطرح شد.

در این طرح نه تنها به سوادآموزی توجه ویژه می‌شد، بلکه برای دختران ۱۸-۱۳ سال آموزش حرفه‌ای در نظر گرفته شد. بدین ترتیب که اگر قرار است این کودکان و نوجوانان کار کنند دست کم متناسب با حرفه‌ای باشد که آموزش دیده‌اند و درآمدی هم سطح با کاری که انجام می‌دهند، دریافت کنند، در حقیقت به «ایده‌ی جایگزینی کار» دست یافتیم.

با توجه به فرهنگ منطقه که پدران و برادران می‌توانند همواره سدی در برابر رفت‌وآمد دختران و خواهران‌شان باشند تایید مادران و حتی حضور متوالی ایشان در کارگاه موجب می‌شد موانع حضور دختران کم‌رنگ‌تر و گاه حتی کاملاً از میان برداشته شود.

آگاه شدن مادران ارزش بسیار مهم دیگری نیز در پی دارد. بدین ترتیب که مادر آگاهی خود را به خانواده و فرزندانش منتقل می‌کند و این امر می‌تواند منجر به تغییر در شیوه زندگی گذشته‌اش شود. به عنوان مثال: کاهش دفعات باروری که در کل وضعیت خانواده تاثیر بسزائی خواهد داشت. به همین دلیل توجه به مادران و کار فرهنگی برای ایشان به یک ضرورت اجتناب ناپذیر تبدیل شد. مادرانی که فرزندان‌شان به کارگاه معرفی می‌شدند با حضور در کارگاه، توجه‌شان به کار در کارگاه جلب و تمایل‌شان به حضور مداوم دختران‌شان بیشتر می‌شد.

تمامی این مسائل موجب شد پروژه فراتر از دختران رفته و تعاریف تازه‌ای برای کار مطرح شود و گروه هدف به دو دسته تقسیم شد:

۱ - دختران ۱۸-۱۳ سال با مانده از تحصیل.

۲ - مادران و زن‌های محل.

اصول زیربنایی پیمان نامه حقوق کودک :

۱ - عدم تبعیض، ماده ۲

۲ - رعایت منافع کودکان، ماده ۳

۳ - حق زیست و رشد، ماده ۶

۴ - بها دادن به دیدگاه‌های کودک، ماده ۱۲

۱ - اولین بروشور انجمن یاری کودکان در معرض خطر، در روز جهانی کودک، توزیع شد. از فعالیت این انجمن خوشحالیم و امیدواریم که شبکه را در جریان اخبار و فعالیت خود قرار دهند.

۲ - اخبار انجمن حامیان کودکان کاروخیابان

این انجمن فعالیت‌های یک‌ساله خود را به‌صورت فهرست برای شبکه یاری ارسال کرده است که ضمن سپاس فراوان از فرستادن آن برای خبرنامه، عیناً نقل می‌گردد.

گزارش کار سالیانه انجمن حامیان کودکان کار و خیابان

۱۳۸۹/۰۱/۱۵ بازگشایی مرکز حرفه‌آموزی جهت مددجویان و افراد نیازمند محله آق‌تپه که در حال حاضر در ۵ مرکز به نام خانه‌های مهرکودک حدود ۶۰۰ کودک نیازمند و خارج از بستر آموزش مشغول یادگیری و توان‌مند شدن می‌باشند.

۱۳۸۹/۰۱/۱۶ شرکت مستمر در جلسات شهرداری درارتباط با ساماندهی کودکان کاروخیابان.

۱۳۸۹/۰۳/۰۳ شروع فعالیت برای دریافت مجوز SGS.

۱۳۸۹/۰۴/۰۱ برگزاری جلسات سالانه انجمن جهت انتخابات.

۱۳۸۹/۰۴/۰۶ برگزاری کارگاه در سالن اجتماعات موسسه محک برای تشکیل شبکه جهت کلیه انجمن‌های ذیربط با کودکان.

۱۳۸۹/۰۴/۰۸ شرکت در جلسه روز مبارزه علیه مواد مخدر.

۱۳۹۰/۰۴/۱۵ شرکت در جلسات موسسه صلح پایدار به نمایندگی از طرف اداره اتباع بیگانگان جهت یکسو شدن دیدگاه‌ها و عملکردها.

۱۳۸۹/۰۷/۱۵ برگزاری جشن روز جهانی کودک در فرهنگسرای سئول.

۱۳۸۹/۰۸/۱۷ دریافت گواهی‌نامه بین‌المللی SGS.

۱۳۸۹/۰۹/۰۱ شرکت دونفر از مددجویان انجمن در دوره سه ماهه آموزش مکانیکی در شرکت ایران خودرو.

۱۳۸۹/۰۹/۱۰ تهیه مکانی با کمک خیرین در منطقه آق‌تپه جهت تاسیس مرکز حرفه‌آموزی دوم.

۱۳۸۹/۰۹/۲۲ شرکت در همایش حقوق بشر که از طرف وزارت کشور برگزار شد.

۱۳۸۹/۱۰/۲۰ مراجعه به وزارت کشور جهت تطبیق مجوز انجمن.

۱۳۸۹/۱۱/۲۹ برگزاری جشن سالانه تقدیر از کلیه داوطلبین که امسال خوشبختانه ۱۲۰ نفر بودند.

۳- اخبار موسسه زنان و کودکان رهیاب

فصل‌نامه زمستان موسسه رهیاب منتشر شد. این فصل‌نامه، عناوین زیر را دربردارد:

- سخن‌رانیهای ماهیانه و فرهنگی.

- سلامت.

- زنان.

- کودکان.

- ادب و فرهنگ.

- نیم‌نگاه.

هر عنوان، چندین مقاله را شامل می‌شود.

کلاس‌ها . کارگاه‌های موسسه جهت استفاده همکاران آورده می‌شود.

(۱۴ کلاس)

با سپاس از ارسال فصل‌نامه زمستان موسسه رهیاب برای همکارانمان در رهیاب، آرزوی موفقیت داریم.

کارگاه‌های موسسه (۱۴ کلاس) جهت استفاده همکاران بشرح زیر می‌باشد:

روابط همسران و چگونگی بازنگری در آن - مدرس: دکتر انور صمدی راد.

مشاوره مددکاری در خانواده و فرد - مدرس: دکتر انور صمدی راد.

بهداشت جنسی زنان - مدرس: فاران حسامی.

تحلیل رفتار متقابل - مدرس: فریبا عزالدین.

رهایی از دگروابستگی - مدرس: الهه رضوی.

سال‌های اولیه زندگی مشترک - مدرس: دکتر فاطمه جنگروی.

تشویق و تنبیه - مدرس: زهره معینی.

رفتار با کودک (پیش از دبستان و دبستان) - مدرس: مه‌ری امیرزادگان.

رفتار با نوجوان - مدرس: مه‌ری امیرزادگان.

دوره مهارت‌های خودباوری و خوددوستی - مدرس: مژگان رحیم‌زاده.

رشد شخصیت فردی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی گروه سنی

۱۸ تا ۲۵ - مدرس: مژگان رحیم‌زاده.

نشانگان بلوغ و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی گروه سنی ۱۲ تا ۱۶ -

مدرس: مژگان رحیم‌زاده.

حافظ‌خوانی - مدرس: مه‌ری ریاحی.

آموزش کاربرد کامپیوتر - مدرس: مریم پازوکی.

مشاوران روانشناسی موسسه:

دکتر انور صمدی‌راد - یک‌شنبه و سه‌شنبه صبح.

دکتر فاطمه جنگروی - یک‌شنبه صبح

خدمات مشاوره‌ای سالمندان در منزل - الهه رضوی - کارشناس ارشد

روانشناسی.

در شش‌ماهه گذشته سال جاری، شبکه یاری کودکان کاروخیابان، با وجود مشکلات فراوانی که پیش رو داشت، موفق شد که فعالیت‌های زیر را انجام دهد.

الف - برگزاری جلسات شبکه یاری

۱ - برگزاری جلسات ماهیانه

برگزاری جلسات ماهیانه یکی از اهداف شبکه یاری است زیرا این جلسات ارتباط، مشارکت، تبادل نظر و تعامل اعضای شبکه را با یکدیگر امکان‌پذیر می‌سازد و برنامه‌ریزی‌های مشترک را سبب می‌شود.

جلسات ماهیانه در آخرین چهارشنبه هرماه ساعت ۴ - ۲ در شش‌ماه گذشته در موسسه زنان و کودکان رهیاب که یکی از اعضای فعال شبکه است، برگزار شد و از این نظر سپاسگزار موسسه هستیم چون نداشتن مکان مشخصی برای فعالیت‌های پیش‌بینی شده، یکی از مشکلات شبکه یاری است.

۲ - برگزاری جلسات کمیته هم‌آهنگی شبکه یاری

این جلسات در شش‌ماهه گذشته به صورت نامنظم و برحسب ضرورت برگزار شده است. هدف از برگزاری این جلسات، طرح مشکلات، برنامه‌های مشترک و سایر مسائل مربوط به شبکه یاری است.

۳ - برگزاری جلسات فعالیت‌های مشترک شبکه یاری

اعضای شبکه یاری هرکدام در انجام برنامه‌های خود تصمیم‌گیری مستقل دارند اما برای اجرای برنامه‌های مشترک از جمله روز جهانی کودک، روز جهانی مبارزه با کار کودکان و... فعالیت‌های مشترکی صورت می‌گیرد که برنامه‌ریزی آن نیازمند برگزاری جلسات متعددی است.

ب - شرکت در جلسات مرتبط

شبکه یاری در جلساتی که با اهداف و وظایف آن مرتبط است، شرکت فعال دارد که به مهمترین آن‌ها اشاره می‌شود:

۱ - شرکت در جلسات یونیسف در ارتباط با طرح‌هایی که توسط اعضای شبکه در مورد کودکان پناهنده و مهاجر افغانی صورت می‌گیرد.

۲ - شرکت در جلسات دفتر فقرزدایی وزارت رفاه در ارتباط با ساماندهی کودکان کارو خیابان ایرانی. این طرح بعداً به بهزیستی واگذار شد.

۳ - شرکت در جلسات بهزیستی در ارتباط با ساماندهی کودکان کار که منجر به تدوین طرحی به شرح زیر شد:

- برگزاری دوره کارآفرینی برای کودکان بیشتر از ۱۵ سال.
 - برگزاری دوره کارآفرینی برای والدین کودکان زیر ۱۵ سال.
 - ایجاد تعاونی‌های مرتبط با دوره‌های کارآفرینی برای اشتغال والدین با هدف کاهش یا حذف کار کودکان زیر ۱۵ سال.
- این طرح با مشارکت و نظارت سازمان‌های عضو شبکه یاری اجرا می‌شود.
- درمورد این طرح، اطلاعات بیشتری در خبرنامه‌های بعدی ارائه خواهد شد.

۴ - شرکت در جلسات شورای فرهنگ‌صلح که در زمینه ترویج فرهنگ‌صلح فعالیت دارد. این جلسات آخرین چهارشنبه هرماه، در صبح، برگزار می‌شود.

۵ - شرکت در جلسه انجمن‌های همسو

انجمن پژوهش‌های آموزشی پویا به منظور انجام فعالیت‌های مشترک، ارائه تجربیات و تعامل بیشتر با انجمن‌های همسو جلسه‌ای در

تاریخ ۸۹/۱۰/۲۱ درمحل کتابخانه تحقیقاتی شورای کتاب کودک برگزار کرد. شبکه یاری کودکان کاروخیابان نیز دعوت شده بود که در جلسه شرکت کند. قرار شد انجمن‌ها موضوعات موردنظر خود را برای کارمشترک ارائه دهند. از طرف انجمن پویا دو موضوع «نفی خشنونت» و «نفی رقابت» در ارتباط با کودکان مطرح گردید.

۶ - شرکت در همایش مشترک موسسه مهر آفرین پناه عصر

این همایش در تاریخ ۸۹/۱۰/۱۹ با دو موضوع «بررسی آسیب‌های کودکان کاروخیابان» و «زنان سرپرست خانوار» برگزار گردید و در پایان قطعنامه‌ای ارائه شد که امید است مورد پی‌گیری قرار گیرد و اجرا گردد.

پ - فعالیت‌های مشترک شبکه یاری

شبکه یاری در شش ماهه گذشته سه فعالیت مشترک را با همکاری اعضای خود به شرح زیر انجام داده است:

۱ - برگزاری روز جهانی کودک (۱۶ مهرماه)

این روز علاوه بر آن که توسط برخی از سازمان‌های عضو شبکه به شکل مستقل برگزار شد، به صورت مشترک نیز انجام گرفت. امسال، این روز، در باغ موزه قصر با همکاری شهرداری منطقه ۷ برگزار گردید که جا دارد از این عزیزان، سپاسگزاری شود. گزارش برگزاری این روز، جداگانه در خبرنامه آورده شده است.

۲ - برگزاری نشست هم‌اندیشی کار کودکان

به مناسب روز جهانی کودک، علاوه بر برگزاری سامانه شادی برای کودکان در باغ موزه قصر، نشست هم‌اندیشی با موضوع «سبب‌شناسی و آسیب‌شناسی کار کودکان» با شرکت اساتید و صاحب‌نظران، در فرهنگ‌سرای سئول با همکاری منطقه ۳ شهرداری برگزار گردید. از همکاری صمیمانه مسئولان ناحیه ۳ منطقه ۳ شهرداری صمیمانه سپاسگزاریم. گزارش این هم‌اندیشی به صورت جداگانه در خبرنامه آورده شده است.

۳ - برگزاری روز جهانی پیشگیری از کودک آزاری (۲۰ نوامبر - ۲۹ آبان)

این روز مصادف با سالگرد تصویب پیمان نامه حقوق کودک توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد است و درضمن به عنوان روز پیشگیری از کودک آزاری نیز نام گذاری شده است.

در این روز با برنامه ریزی و مدیریت موسسه زنان و کودکان رهیاب و با مشارکت جمعیت جوانان هزاره سوم، رویش نهال جوان ، انجمن پژوهش های آموزشی پویا که از اعضای شبکه یاری کودکان کاروخیابان هستند، برنامه هایی در چند منطقه برای خانواده ها و معلمان اجرا شد که گزارش آن جداگانه در خبرنامه آورده شده است.

ت - سایر فعالیت های آموزشی

۱ - تهیه خبرنامه شش ماهه دوم سال جاری

درمورد خبرنامه بیان دونکته ضروری است:

- از انجمن های عضو شبکه یاری تقاضا می شود اخبار، اطلاعات تجربیات، پیشنهادات، انتقادات و مطالب خود را برای خبرنامه ارسال نمایند. خبرنامه حاصل فعالیت مشترک همه اعضای شبکه است و با خبرنامه ها یا نشریات مستقل هر انجمن تفاوت دارد اما به نظر نمی رسد تداخل داشته باشد.

- از آقای افتخاری که در چاپ خبرنامه ما را یاری می کنند ، صمیمانه سپاسگزاری می شود و امیدواریم این همکاری و هم یاری پربار هم چنان ادامه یابد .

۲ - تهیه پوستر برای برنامه های مشترک

در سال جاری برای برگزاری برنامه های مشترک پوسترهای زیر طراحی شد:

- دوپوستر برای روز جهانی کودک توسط خانم فرناز سلیمانی از انجمن پویا.

- یک پوستر برای روز جهانی کودک توسط جمعیت جوانان هزاره سوم.

- یک پوستر برای روز جهانی پیش‌گیری از کودک آزاری توسط موسسه زنان و کودکان رهیاب.

از طراحان این پوسترها که به صورت داوطلبانه با شبکه و انجمن‌های مربوط فعالیت دارند، صمیمانه سپاس‌گزاری می‌شود.

هزینه چاپ این پوسترها توسط شهرداری ناحیه ۳ منطقه ۳ و شهرداری منطقه ۲ و منطقه ۷ پرداخت شده است که از همکاری و مشارکت آنان سپاس‌گزاری می‌شود.

۳- ارائه مشورت‌های علمی به دانشجویان

موضوع کودکان کار، کودکان فرار، کودکان معارض با قانون و یا سایر کودکان در معرض آسیب، در سال‌های اخیر توجه دانشجویان رشته‌های روان‌شناسی، مددکاری اجتماعی و علوم تربیتی را برای ارائه پایان‌نامه در این زمینه‌ها، جلب کرده است.

در سال جاری به سه دانشجو برای پایان‌نامه‌های‌شان مشورت‌های علمی و منابع ارائه شد. دو پایان‌نامه در مورد کار کودکان و یک پایان‌نامه در ارتباط با کارآفرینی اجتماعی برای کودکان کار بود.

۴- پی‌گیری ثبت شبکه در سازمان بهزیستی

مدتی است که پی‌گیری ثبت شبکه در سازمان بهزیستی انجام می‌شود. از خانم شهین حسینی که عهده‌دار این کار دشوار هستند، سپاس‌گزاریم. امید است ثبت در بهزیستی به دشواری ثبت در وزارت کشور نباشد که از سال ۱۳۸۲ تا کنون منتظر دریافت خبر آن هستیم!

